

“Errota Zaharra” erakusketa aretoa Behin-behineko erakusketa: “Argantzun: Bataillarako bidea”

Erakusketa areto hau Argantzungo errota zaharrenetako batean kokatu da. Izan ere, XVI. mendetik aurrera errota honi buruzko aipamenak aurkitu dira. Erai kina XX. mendeko 90. hamarkadan berriztu zuten Arabako Foru Aldundiaren laguntzarekin. Errotak bisitaldia merezi du Zalantzari gabe, Arabako landa eremuko herri arkekturaren -adibide tipikoa baita. Lehitateetatik Zadorraren gainean zubia ikus dezakagu, hots, soldadu aliatuek “Argantzungo ataka” deritzogun estu gunerantz abiatu zirenean igaro zuten zubi bera. Atzealdean gaztelua dugu, gaur egun industuketa lanetan dagoena.

Erakusketa honetan Gasteizko Bataillak geure herriaren laga zituen aitzarnak bildu nahi izan ditugu. Bide batetik, maketa eder hauen bitartez, tropa haitak “Argantzungo pasabideetik” igarotzean eta eremu aurreko berregantzaean sortutako giroa ere berpiztu nahi izan dugu.

Irekritzeko egunak:

Larunbata eta Igandeak

**Goiatz: 11:30-13:30
Arratsaldez: 18:00-20:00**

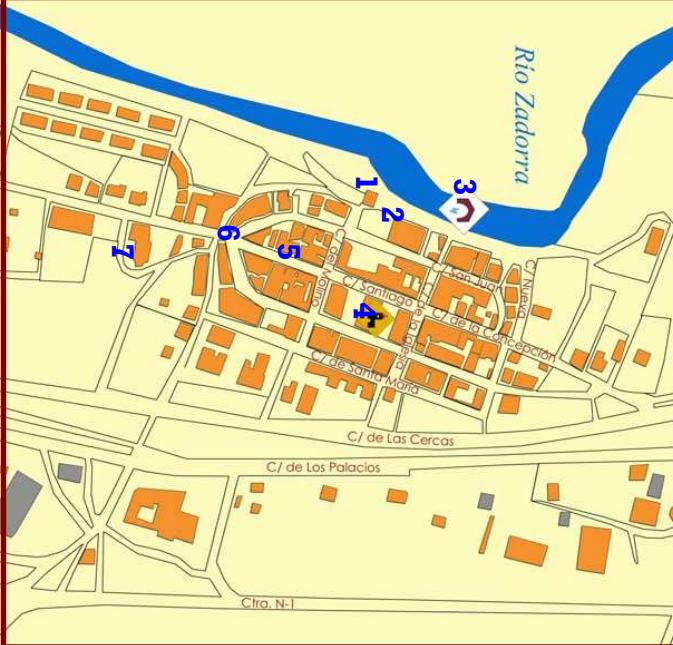
Harremana: Informazio eta gidari-bisitaldiak
erreserbatzear

• Argantzungo Udalatxea

• Telefonoa: 945373006 Faxa: 945373557

• Posta elektronikoa:

avuntamiento@lapuebladearganzones.es

Antolatzailea:

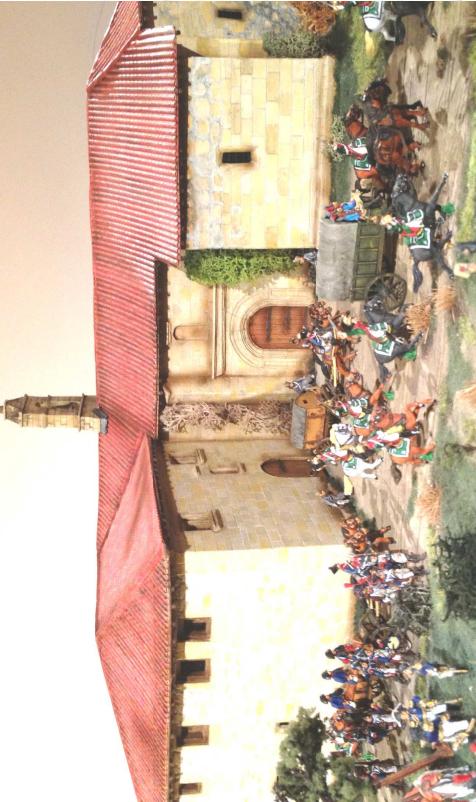
Argantzungo Udala

Laguntzailea:

Vital Kutxabank

Argantzun: Bataillarako bidea Gasteizko batailaren berrehungaren urteanaga

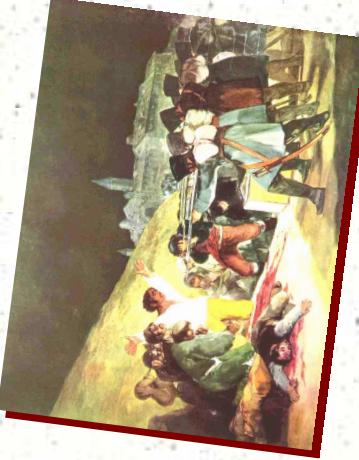
Battle of Vitoria 200th anniversary. 200ème anniversaire de la Bataille de Vitoria. Gasteizko Batalla 200 urteanaga

Napoleon eta Independentziaren gerra

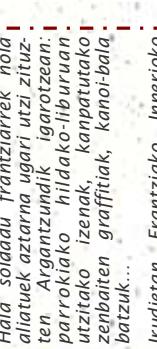

Lurralde gehiago bereganatzeko grinak bultzatua, Napoleonik lagunta eskatu zion Espainiako Erregeri, Carlos IV. Erregeri, Portugalgo inkasiori ekiteko asmoz. Baina frantziarren benetako xedea ez zen imbasio hura, baizik eta Espainia bera inbaditza eta tronuan anai jartzear, hots, Jose Bonaparte. Portugal eskuaratu ondoren Napoleonik 100.000 gizonen osotuak taldea bildu zuen Espainiara. Soldadu horiek baina azkenean 6 urre eman zituzten bertan (1807-1813). Espainiarrek benetako asmoa antzeman zuten eta orduan hasi ziren frantziarrak kanporatzeko matxinadak eta liskarrak. Hala hasi zen independentziaren gerra. Espainiak bi lagun izan zituen: alde batetik Frantziaren ohiko etsana, Inglaterra. Bestetik, aldiz, frantziarrek eskuraturatuko herrialdea, Portugal. Guztiek tropa aliatuak osatu zituzten eta herriart askoren lagunza jaso zuten; izan ere, makina bat herriart izan ziren "mendira" abiaturik zirenak eta hura izan zen "gerrilla" delaioren sorera, edo frantziarrek esan bezala, "briganteen" pasiera.

Napoleon Bonaparte Jose Bonaparte anai jarri zuen tronuan, erraz manetako zielakoan zenbaitek zurutu zela estaten badute ere. Baita anai-antz bestetik hainbatet deus ez zuela edaten adierazten dute. Jose Bonapartek alderdi hortik letorikio "Pepe Botella" ezzena, guztien ezinikusa bereganatu zuen, hau da, espainiarrena, botere usurpatzailea izateagatik eta frantziarena, osteria, Espainiako interesak defenditzeten zituela uste baitzuten.

Argantzuneko pasadizoa

Aliatuak aurrera egin ahala Napoleonik bere soldaduak Iberiako Penintsulatik aldeintzen erabakiz zuen. Jose I. 50.000 gizonekin iritsitzen Miranda de Ebrora eta bertan ezarri zuen Kuartel nagusia, 1813ko ekainaren 16an. Aldean bidetik Iortutako harrapakinko ekarri zituzten. Aliatuak Gasteizenean bidea mozteko ahaldegi egin zuten. Frantziarria ihes egiteko bide hartan Argantzun derrigorrean zeharkatu beharra zeukaten; horregatik, hain zuzen ere, Argantzunen hasi ziren tropen aurreneko mugimenduak eta bertan egin ziren armada bien lehendabiziko topaketak. Hau guztia 1823ko ekainaren 21ean izan zen. Aliatuak Pobesetik etorri eta Argantzunera iritsi ziren, Erdi Aroko Zubikit Zadorra ibai zeharkatuta. Soldadu frantziarrak kanporatu ostean "Argantzungo ataka" inguratzen duten tontorrean kokatuz, bere sasoian lanak arrakasta handia sortu zuten eta gaur egun ere langaren pasare batzuk oso eragunak eta. Gasteizko Batailaren hasiera zen.

Tomas de Anchia Longa V. Urquiza Bolibarko (Bizkaia) baserri batetan jaio zen 1733ko apirilaren 10ean. Gerrillari hasi bazen ere, azkenean jeneral izatea lortu zuen. Gaze-gaztetatik Argantzunen bizi izan zen eta bertako errementerian lan egin zuen. Kokaleku horrek aukera eman zion Paris-Madril bitarteko bi-bidekin aurrera eta atzera zihozan tropoki harremanak izateko eta horrek guztia lagunza handia eskaini zion Napoleonen aurkako gerran. Santiago Kalean gizon hau oroitzeko plaka bat dago, errementeria izandako eraikuntzak adierazi zituen.

Benito Pérez Galdós, "El Equipojo del Rey José" (Episodios Nacionales) delako zilhoa, Argantzunen jaiotako Monsalud Jaunak Gasteizko Batailaren jasandako eraikuntzak adierazi zituen.

Beethovenen 1813an "La Victoria de Wellington" edo "La Batalla de Vitoria" izeneko orkestra-lana konposatu zuen (91. opusua), aliatuiek urte "harkaitz inguru garatu zituztenean batalia hura ospatu nahiriak. Nahiz eta egile berak erakipurako obratzak hantu zuen, bere sasoian lanak arrakasta handia sortu zuten eta gaur egun ere langaren pasare batzuk oso eragunak dira.

Gasteizko Batailaren oroitarria, Gasteizko Andre Mari Zuriaaren enparantzan kokatua. Gonzalo Borras Jaunak egindau lan hau 1917an inauguratu zuen. Esan dezaketen Inglaterrako 38 errejimentuk VITORIA izena daramatela hain zuzen, batailaren omenez.

Gasteizko Bataila

Gasteizko Batailak 25 bat kilometro hartzituen eta 12 ordu inguru irau zuten. Armada aliatuaren protagonistak handiena Wellingtono parrokiako hildegia-libaruan izenak, kanpatutako graffitik, kanoitak-batzuk... Irudian Frantziako Imperioko arranako eta 1812 data zehazta ikus ditzaegu, Santigago Ospitale Zaharraren hornetan.

Hala soldadu frantziarrek nola aliatuek oztarra ugari utzi zituzten Argantzundik igarotzean: parrokiako hildegia-libaruan utsitako izenak, kanpatutako graffitik, kanoitak-batzuk... Hala soldadu frantziarrek nola aliatuek uretako "harkaitz inguru garatu zituztenean batalia hura ospatu nahiriak. Nahiz eta egile berak erakipurako obratzak hantu zuen, bere sasoian lanak arrakasta handia sortu zuten eta gaur egun ere langaren pasare batzuk oso eragunak mahaia eta boterea berreskurtu eta gainera Europako zenbait herriadek, batailaren berria izatean, Napoleonen aurkako egin zuten berehala. Hala etorri zen Napoleonoren imperioaren gainbehera Fernando VII. Errege ospetsua Espainiara itzuli zen eta gerrak suntsitutako herria aurkitu zuen (Gasteizko Batailaren adibidez 12.800 baja izan ziren), hots, herri txirota eta batzuen eta besteen jarraitzaileen artean zatitua.